

**OBSERVATORUL
LEGISLATIV AL UE**

OMNIBUSUL DE MEDIU

Birocrația, frumos împăturită: UE își face ordine în regulile de mediu și lasă partea grea pentru mai târziu

1 aprilie 2026

AUTOR:

Ion Vallianos

Observatorul legislativ al UE

Omnibusul de mediu

Birocrația, frumos împăturită: UE își face ordine în regulile de mediu și lasă partea grea pentru mai târziu

Dr. Ion Vallianos

Cercetător la Centrul pentru Studii Liberale (KEFiM)

1 aprilie 2026

Rezumat

- Omnibusul de mediu este un pachet legislativ prezentat în decembrie 2025 sub numărul COM(2025) 980 final. Face parte din agenda de simplificare a UE, care urmărește reducerea sarcinilor administrative din legislația de mediu, păstrând totodată obiectivele esențiale de politică publică legate de competitivitatea durabilă.
- Grupul de experți al Observatorului legislativ al UE a formulat un verdict prudent pozitiv. Evaluările s-au concentrat în principal în intervalul 6-8 pe scala reglementare-dereglementare (o medie de 6,75), ceea ce arată că pachetul este perceput mai degrabă ca o măsură în favoarea simplificării decât ca o reformă de dereglementare de amploare.
- Experții au fost în mare măsură de acord că propunerea reduce în mod semnificativ sarcinile procedurale și de conformare din legislația de mediu a UE, în special prin abrogări (de exemplu, a cerințelor de raportare privind substanțele care prezintă motive de îngrijorare în produse (SCIP), prevăzute de Directiva-cadru privind deșeurile), relaxări țintite (de exemplu, a cerințelor privind reprezentantul autorizat în cadrul răspunderii extinse a producătorului [EPR]) și simplificarea autorizării și a raportării.
- Modificările se concentrează pe simplificarea administrativă în trei domenii principale: instalațiile industriale și normele privind economia circulară, datele spațiale de mediu (alinieră Directivei privind infrastructura pentru informații spațiale în Comunitatea Europeană (INSPIRE)) și procedurile de evaluare de mediu și de autorizare.
- Principalele puncte forte țin de eficiența și predictibilitatea sporite și de costurile reduse (economii anuale estimate la 1 miliard de euro), fără modificarea standardelor de mediu de fond.

Cuprins

REZUMAT	1
CUPRINS	2
DESPRE AUTOR	3
DESPRE EPICENTER	3
INTRODUCERE	4
EVALUAREA OMNIBUSULUI DE MEDIU REALIZATĂ DE OBSERVATORUL LEGISLATIV AL UE	4
PĂSTRAREA AMBIȚIEI PRINTR-O MAI BUNĂ LEGIFERARE	5
CAZUL ROMÂNIEI: RECICLAREA DOVEDITĂ PRIN DOCUMENTE ȘI GARANȚIA DE 50 DE BANI	6
CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI DE POLITICI PUBLICE	7
PRINCIPALELE RECOMANDĂRI DE POLITICI PUBLICE	7
NOTĂ METODOLOGICĂ	8
GRUPUL NOSTRU DE EXPERTI	10
REFERINȚE	10

Despre autor

Dr. Ion Vallianos este cercetător și manager de operațiuni la Centrul pentru Studii Liberale „Markos Dragoumis” (KEFiM). Are o licență (BA Hons) în istorie și politică la Universitatea din Sussex și un master (MSc) în relații internaționale (Uniunea Europeană într-o ordine globală) la Universitatea din Amsterdam. În noiembrie 2025 și-a finalizat doctoratul în științe politice la Universitatea Națională și Kapodistriană din Atena (EKPA), sub egida Catedrei UNESCO pentru diplomatie climatică. Din 2021 lucrează ca asistent de cercetare la Institutul de Integrare și Politici Europene al EKPA și a fost, de asemenea, asistent de cercetare la Fundația Elenă pentru Politică Europeană și Externă (ELIAMEP), concentrându-se pe teme legate de climă și sustenabilitate. Interesele sale de cercetare includ relațiile externe ale UE, dezvoltarea durabilă și interacțiunea dintre cadrele de mediu și cele de politici publice.

Despre EPICENTER

EPICENTER, Centrul European de Informare Politică, este o inițiativă independentă a douăsprezece think tank-uri de top din întreaga Europă. Scopul său este să informeze dezbaterile politice europene și să promoveze principiile unei societăți libere, reunind expertiza membrilor săi.

EPICENTER este format din Centrul pentru Studii Politice (Danemarca), Forumul pentru Dezvoltare Civilă (Polonia), Fundalib (Spania), Institutul Economic Molinari (Franța), Institutul pentru Afaceri Economice (Regatul Unit), Institutul de Studii Economice și Sociale (Slovacia), Institutul pentru Studii de Piață (Bulgaria), Istituto Bruno Leoni (Italia), KEFiM (Grecia), Institutul Lituanian pentru Piața Liberă, Prometheus (Germania) și Timbro (Suedia). La fel ca membrii săi, EPICENTER este independent din punct de vedere politic și nu acceptă finanțare din bani publici.

Introducere

În *Simplifying for Sustainable Competitiveness* (COM(2025) 980 final), Comisia a prezentat al optulea pachet omnibus, pornind de la premisa că protecția mediului și competitivitatea se consolidează reciproc, fiind „două fețe ale aceleiași monede” (Comisia Europeană 2025: 1). Comunicarea susține că reziliența, prosperitatea și autonomia strategică ale UE depind de existența unui mediu sănătos și de disponibilitatea unor resurse naturale suficiente și curate (Comisia Europeană 2025). Ea mai arată că 19 din cele 23 de sectoare economice ale Uniunii depind în mod substanțial de natură; că degradarea mediului și epuizarea resurselor afectează deja economia, infrastructura și stabilitatea financiară; și că normele administrative complexe și procedurile îndelungate de autorizare pot întârzia investițiile, inovarea și buna funcționare a pieței unice (Comisia Europeană 2025: 1). Pe acest fundal și în cadrul Busolei pentru competitivitate, care urmărește reducerea sarcinilor administrative cu cel puțin 25% pentru toate întreprinderile și cu 35% pentru IMM-uri, pachetul omnibus este prezentat ca un exercițiu de simplificare ținută (Comisia Europeană 2025b). Scopul său este să asigure punerea în aplicare a legislației de mediu existente în „moduri mai eficiente, mai puțin costisitoare și mai inteligente”, fără a submina obiectivele de politică publică (Comisia Europeană 2025a: 1).

Domeniul de aplicare al pachetului omnibus este larg, dar ținut. Pachetul cuprinde șase propuneri legislative care acoperă trei domenii principale: instalațiile industriale și economia circulară; datele spațiale de mediu; și evaluările de mediu și autorizarea. În primul domeniu, Comisia propune simplificarea obligațiilor prevăzute de Directiva privind emisiile industriale și provenite din creșterea animalelor (IED), Directiva privind instalațiile medii de ardere (MCPD) și Regulamentul privind portalul emisiilor industriale (IEPR). Aceasta include relaxarea cerințelor privind managementul de mediu și planificarea, reducerea anumitor obligații de raportare și facilitarea proiectelor de decarbonizare. Comisia propune, de asemenea, modificări ale normelor privind economia circulară, în special abrogarea cerințelor de raportare către baza de date SCIP, suspendarea anumitor cerințe privind reprezentantul autorizat în schemele de răspundere extinsă a producătorului (EPR) și introducerea unor simplificări ținute în Regulamentul privind bateriile. În al doilea domeniu, urmărește simplificarea raportării în temeiul Directivei privind infrastructura pentru informații spațiale în Comunitatea Europeană (INSPIRE), prin alinierea mai strânsă a acesteia la Directiva privind datele deschise. În al treilea domeniu, propune un nou cadru pentru accelerarea evaluărilor de mediu și a acordării autorizațiilor prin puncte unice de contact, îmbunătățirea coordonării dintre autorități, continuarea digitalizării, consolidarea capacității administrative și accelerarea procedurilor pentru proiectele-cheie. Comisia prezintă pachetul ca fiind capabil să genereze economii anuale de costuri administrative de aproximativ 1 miliard de euro, scurtând și simplificând totodată evaluările de mediu pentru proiecte care reprezintă investiții anuale de cel puțin 30 de miliarde de euro și reducând sarcinile de conformare, în special pentru IMM-uri (Comisia Europeană 2025: 5).

Evaluarea Omnibusului de mediu realizată de Observatorul legislativ al UE

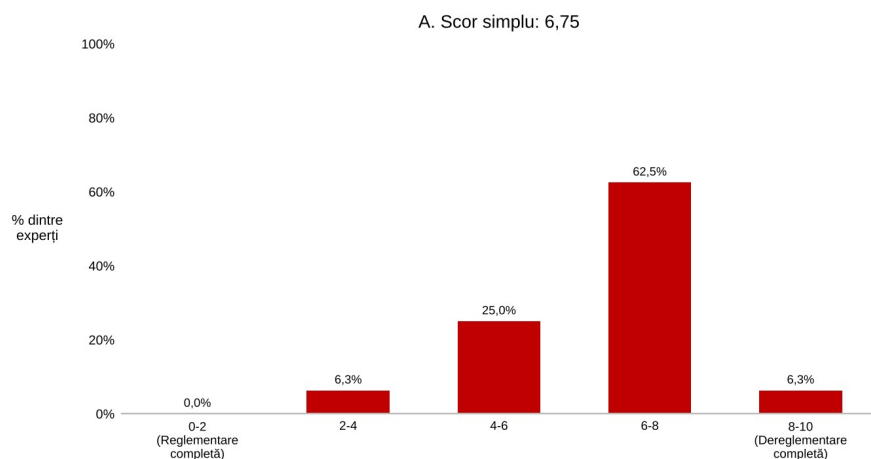
Distribuția răspunsurilor indică o concluzie clară, deși nuanțată: experții consideră Omnibusul de mediu o măsură în favoarea simplificării și moderat liberalizatoare, mai degrabă decât o reformă de dereglementare de amploare. Scorul mediu simplu de 6,75 și scorul ponderat, mai scăzut, de 6,37 plasează pachetul pe partea proliberală a scalei. Respondenții cu un nivel mai ridicat de încredere tind totuși să fie ceva mai prudenți. Figura 1A întărește această interpretare. O majoritate clară a experților (62,5%) au acordat propunerii un scor în intervalul 6-8, în timp ce alți 25% au plasat-o în intervalul 4-6. Doar 6,3% au evaluat-o în intervalul 2-4 și tot atâția în intervalul 8-10, fără niciun răspuns în intervalul 0-2. Rezultatul general nu indică un dezacord profund, ci mai degrabă o convergență largă în jurul unei poziții de mijloc: pachetul merge în direcția bună, dar nu echivalează cu o resetare liberalizatoare decisivă.

Experții care au evaluat mai favorabil pachetul omnibus au subliniat că acesta reduce în mod semnificativ sarcinile procedurale acumulate în legislația de mediu a UE. Respondenții au evidențiat abrogarea cerințelor de raportare SCIP, relaxarea cerințelor privind reprezentantul autorizat în schemele EPR și simplificarea obligațiilor de autorizare, de raportare și de management de mediu. Prin urmare, pachetul reduce costurile de conformare și dublările și îmbunătățește predictibilitatea administrării reglementărilor, în special pentru IMM-uri și pentru firmele cu activitate transfrontalieră. De aceea, mai mulți experți îl consideră o corecție

binevenită a etapelor anterioare de stratificare a reglementărilor și o încercare pragmatică de a restabili un echilibru mai bun între obiectivele de mediu și competitivitatea economică.

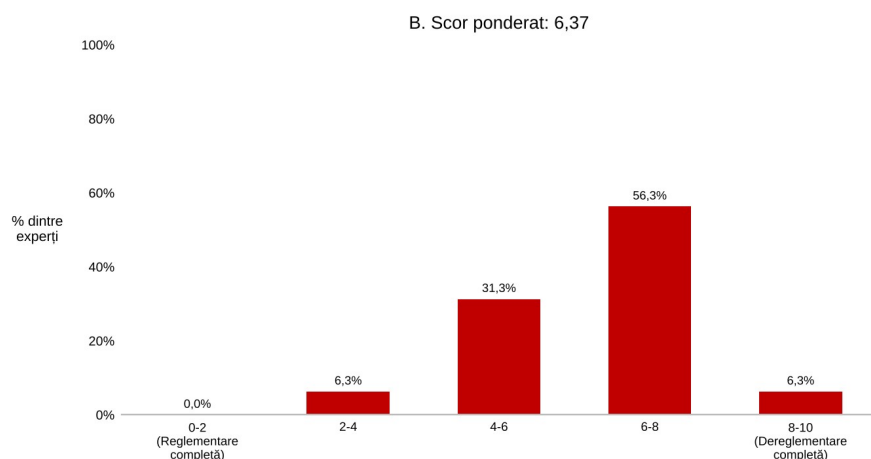
În același timp, comentariile arată și un consens puternic că pachetul omnibus înseamnă simplificare administrativă, nu dereglementare autentică. Mulți respondenți favorabili au subliniat chiar că pachetul nu restrânge în mod substanțial cadrul de reglementare de bază și nu modifică obiectivele de fond ale legislației de mediu a UE. În schimb, simplifică modul în care sunt puse în aplicare regulile, dar lasă în mare parte neatins ceea ce este reglementat. Acest lucru explică de ce evaluarea grupului de experți este cel mai bine citită ca prudent pozitivă: Omnibusul de mediu reduce birocrăția și atenuează presiunile de conformare, dar se oprește înainte de simplificarea structurală mai profundă pe care ar presupune-o un cadru de reglementare mai proporțional și mai coerent. Prin urmare, este cel mai bine înțeles ca o corectare utilă de traiectorie, nu ca o regândire structurală.

Figura 1A. Distribuția de frecvență a scorurilor medii în evaluarea Omnibusului de mediu realizată de Observatorul legislativ al UE

Sursa: Calculele autorilor.

Figura 1B. Distribuția de frecvență a scorurilor medii ponderate în evaluarea Omnibusului de mediu realizată de Observatorul legislativ al UE¹

Sursa: Calculele autorilor.

Păstrarea ambiției printr-o mai bună legiferare

Omnibusul de mediu merită o evaluare moderat pozitivă, deoarece introduce reduceri semnificative ale sarcinilor administrative și de raportare, păstrând totodată obiectivele de fond esențiale ale legislației de

¹ Notă: Media ponderată ține seama atât de nivelurile de încredere ale experților, cât și de armonizarea răspunsurilor pe scala reglementare-dereglementare.

mediu a UE. Principala sa contribuție constă în simplificarea cerințelor procedurale și de conformare, inclusiv a obligațiilor de raportare și a sarcinilor legate de documentație, precum și în ajustarea pragurilor. Aceste măsuri reduc costurile de tranzacție pentru firme, în special pentru IMM-uri, și simplifică interacțiunile cu autoritățile publice. Din perspectiva guvernanței, aceasta constituie o reformă constructivă, întrucât urmărește atingerea obiectivelor de mediu existente într-un mod mai proporțional, mai predictibil și mai eficient.

Este important de subliniat că propunerea nu modifică în mod substanțial standardele de fond, întrucât limitele de emisii, obiectivele-cheie de mediu și mecanismele esențiale de protecție sunt menținute. Acest lucru limitează măsura în care ea poate fi considerată o reformă de liberalizare de amploare. Importanța sa constă în consolidarea funcționării cadrului existent, astfel că este cel mai bine înțeleasă ca o recalibrare a modului în care este administrată reglementarea, și nu a ceea ce reglementează aceasta. Efectul principal este creșterea eficienței punerii în aplicare, simplificarea conformării și sporirea coerenței dintre instrumentele juridice. În acest sens, Omnibusul de mediu reprezintă un pas binevenit către o mai bună legislație, susținând competitivitatea și predictibilitatea reglementării și protejând totodată ambițiile mai largi ale politicii de mediu a UE.

Dincolo de eficiența procedurală, Omnibusul evidențiază potențialul simplificării de a consolida guvernanța de mediu. Prin reducerea obligațiilor care se suprapun, clarificarea obligațiilor de raportare și simplificarea pragurilor, este de așteptat ca pachetul să faciliteze conformarea pentru firme și să sprijine o aplicare mai consecventă a normelor de către autorități. Cerințele administrative excesive pot abate atenția de la performanța de mediu, iar reformele urmăresc să redirecționeze efortul către rezultate semnificative. Firmele mai mici și operatorii transfrontalieri, care se confruntă adesea cu sarcini administrative disproporționate de mari, au cel mai mult de câștigat. Regulile mai clare și procedurile simplificate pot spori predictibilitatea, pot reduce incertitudinea și pot îmbunătăți calitatea raportării și a datelor de mediu. În ansamblu, Omnibusul are potențialul de a demonstra că o simplificare atent ținută poate crea o dinamică sinergică cu obiectivele de mediu ale UE, favorizând un cadru de reglementare coerent, credibil și aplicabil, odată adoptat.

Cazul României: reciclarea dovedită prin documente și garanția de 50 de bani

România ilustrează distanța dintre regulile de mediu și rezultatele lor. Potrivit Eurostat, în 2023 România a reciclat 41% din deșeurile de ambalaje (UE: 67,4%; ținta pentru 2025: 65%) și doar 32% la plastic. Raportul de avertizare timpurie al Comisiei din 8 iunie 2023 consemna o scădere de la 57,9% (2018) la 39,9% (2020), probleme de calitate a datelor și riscul ratării țintei.²

Producătorii pot delega obligațiile unor organizații de răspundere extinsă a producătorului (OIREP). Ministerul Mediului listează 14 OIREP pentru ambalaje, una în insolvență; celelalte 13 au avut în 2025, potrivit calculului Ziarului Financiar, afaceri cumulate de 648 de milioane de lei. Cantitatea lipsă față de ținte se plătește la Fondul pentru mediu cu 2 lei pe kilogram (OUG nr. 196/2005, modificată prin OUG nr. 125/2022). Conformarea se dovedește, așadar, mai ales prin documente de colectare și reciclare, care capătă valoare comercială și pot fi falsificate. În octombrie 2022, Poliția Română a anunțat percheziții într-un dosar în care anchetatorii suspectau raportarea fictivă a reciclării a circa 22.000 de tone de ambalaje și echipamente electrice uzate (2020-2021), cu un prejudiciu estimat la 79 de milioane de lei. Nu se cunoaște public o soluție; persoanele vizate beneficiază de prezumția de nevinovăție.³

² Rata de reciclare a deșeurilor de ambalaje (total, plastic) în România și UE, 2023, metoda de calcul pentru ținta din 2025: Eurostat, „Recycling rates of packaging waste for monitoring compliance with policy targets, by type of packaging” [env_waspacr], consultat la 20 octombrie 2026 (https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/env_waspacr/default/table). Evoluția 2018-2020, calitatea datelor și riscul de nerealizare a țintei: Comisia Europeană, „The early warning report for Romania”, SWD(2023) 199 final, 8 iunie 2023 (<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10478-2023-ADD-17/en/pdf>).

³ Lista OIREP pentru ambalaje (14 organizații licențiate, una în insolvență): Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, „Comisia de supraveghere Ambalaje”, consultat la 20 octombrie 2026 (<https://mmediu.ro/domenii/mediu/deseuri/comisii-de-supraveghere/comisia-de-supraveghere-ambalaje/>). Cifra de afaceri cumulată: Ziarul Financiar, „Analiză Pagina verde. România are 14 OIREP-uri în domeniul deșeurilor din ambalaje”, 10 iunie 2026, calcule ZF pe baza datelor Ministerului Finanțelor (<https://www.zf.ro/economia-verde/analiza-pagina-verde-romania-are-14-oirep-uri-in-domeniul-deseurilor-23171040>). Contribuția de 2 lei/kg: OUG nr. 196/2005 privind Fondul pentru mediu, art. 9 alin. (1) lit. d) și v) și art. 10 alin. (2), în forma modificată prin OUG nr. 125/2022 (art. II: aplicare de la 1 ianuarie 2023), textul ordonanței transmis Senatului, dosar L595/2022 (<https://www.senat.ro/Legis/PDF/2022/22L595OG.pdf>); prevederea este în vigoare în octombrie 2026, cu modificările aduse prin Legea nr. 175/2023. Dosarul penal: IGPR, Direcția de Investigare a Criminalității Economice, preluat de Agerpres, „IGPR: Percheziții privind operațiuni fictive de reciclare”, 5 octombrie 2022 (<https://agerpres.ro/justitie/2022/10/05/igpr-percheziti-privind-operatiuni-fictive-de-reciclare-s-au-consemnat-activitati-nereale-cu-22-000--990471>).

Sistemul de garanție-returnare (HG nr. 1074/2021), funcțional din 30 noiembrie 2023, urmează altă logică. Consumatorul plătește o garanție de 0,50 lei pe ambalajele de băuturi din sticlă, plastic și metal (0,1-3 litri) și o recuperează la returnare, deci fiecare ambalaj este numărat fizic, nu atestat pe hârtie. Potrivit administratorului RetuRO, în 2025 rata de returnare a fost de 82% la plastic, 83% la metal și 86% la sticlă, iar rata de reciclare (material intrat în instalații raportat la cel pus pe piață) de 74-75%. Cifrele nu sunt comparabile direct cu cele Eurostat: alt an, altă metodă și doar ambalajele din sistem (circa 477.000 de tone puse pe piață în 2025, față de 2,39 milioane de tone de deșeuri de ambalaje generate în 2023). Sistemul nu este o piață liberă (e impus prin lege, cu administrator unic în care statul deține 20%), dar funcționează printr-un preț pe unitate, nu prin reconcilieri contabile.⁴

Contrastul confirmă verdictul prudent pozitiv al experților (scor mediu 6,75). Omnibusul propune abrogarea raportării SCIP și relaxarea cerinței privind reprezentantul autorizat EPR, dar în România problema este și un sistem care răsplătește documentul, nu materialul reciclat, cu costuri, riscuri de fraudă și date nesigure. Recomandările 1 (eliminarea cerințelor care nu îmbunătățesc rezultatele) și 5 (date interoperabile) ajută numai dacă raportarea urmărește fluxuri fizice verificabile.

Lecția pentru România: simplificarea reală nu înseamnă doar mai puține hârtii, ci stimulente care le fac inutile. Unde plata ține de rezultat, conformarea se verifică singură; unde se cumpără cu documente, statul ajunge să controleze documente.

Concluzii și recomandări de politici publice

Omnibusul de mediu este cel mai bine înțeles ca un pas util, deși limitat, către o mai bună guvernare de mediu în Uniunea Europeană. Comisia identifică pe bună dreptate o provocare reală și tot mai mare: legislația ambițioasă în domeniul climei și al mediului își poate pierde eficacitatea atunci când devine excesiv de complexă, împovărătoare din punct de vedere administrativ sau dificil de aplicat în practică. Pachetul reprezintă o încercare constructivă de a îmbunătăți funcționarea cadrului existent prin reducerea selectivă a sarcinilor de raportare și de conformare, simplificarea autorizării și consolidarea coerenței administrative, în special pentru IMM-uri și pentru activitatea economică transfrontalieră.

Importanța sa constă în faptul că nu reduce ambiția de mediu a Uniunii. UE poate și trebuie să rămână un lider în domeniul climei și al mediului. Însă rolul de lider depinde nu doar de stabilirea unor obiective ambițioase, ci și de asigurarea unor reguli clare, proporționale și aplicabile. Un cadru de mediu credibil și durabil este unul care păstrează niveluri ridicate de protecție, reducând în același timp dublările, întârzierile administrative și complexitatea procedurală inutilă. Din această perspectivă, Omnibusul de mediu este un prim pas binevenit. El ar trebui însă completat de un efort mai larg de îmbunătățire a calității, coerenței și aplicabilității practice a legislației de mediu a UE.

Principalele recomandări de politici publice

1. **Păstrarea ambiției și îmbunătățirea calității reglementării:** Reformele viitoare ar trebui să mențină obiectivele climatice și de mediu ale Uniunii, eliminând în mod sistematic cerințele de raportare, de documentare și procedurale care nu îmbunătățesc în mod clar rezultatele de mediu. Simplificarea ar trebui ghidată de eficacitate, de proporționalitate și de valoarea adusă punerii în aplicare.
2. **O reformă a autorizării care să funcționeze în practică:** Accelerarea evaluărilor de mediu și a acordării autorizațiilor va necesita mai mult decât modificări legislative. Statele membre ar trebui să își consolideze capacitatea administrativă, să investească în instrumente digitale și să

⁴ Cadrul sistemului (HG nr. 1074/2021, Monitorul Oficial nr. 955 din 6 octombrie 2021; data lansării; garanția de 0,50 lei): EY România, „Sistemul de garanție-returnare pentru ambalaje primare nereutilizabile” (https://www.ey.com/ro_ro/insights/tax/sistemul-de-garanție-returnare-pentru-ambalaje-primare-nereutilizabile); administratorul și gama de volume: Revista Biz, „Sistemul de garanție-returnare ... va deveni funcțional începând cu 30 noiembrie 2023” (<https://www.revistabiz.ro/sistemul-de-garanție-returnare-a-ambalajelor-din-plastic-sticla-si-metal-va-deveni-funcțional-incepand-cu-30-noiembrie-2023/>); participția statului de 20%: Economica.net, „Ce s-a întâmplat cu cele 5 miliarde de lei rulate în sistemul garanție-returnare”, 7 iunie 2026 (https://economica.net/ce-s-a-intamplat-cu-cele-5-miliarde-de-lei-rulate-in-sistemul-garanție-returnare-de-la-debutul-proiectului-in-romania_947852.html). Rezultatele pe 2025 și cantitățile puse pe piață: RetuRO SGR, „Raportare RetuRO SGR conf. HG 1074/2021, art. 23 (4), 31.12.2025”, publicată la 21 ianuarie 2026 (<https://returosgr.ro/sites/default/files/2026-01/Raportare%20finala%20RetuRO%2C%20Decembrie%20%202025%20%20-%2021.01.2026.pdf>). Deșeurile de ambalaje generate în România în 2023: Eurostat, „Packaging waste by waste management operations” [env_waspac], consultat la 20 octombrie 2026 (https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/env_waspac/default/table).

îmbunătățească coordonarea dintre autoritățile competente, astfel încât simplificarea să ducă la reduceri măsurabile ale întârzierilor, ale incertitudinii și ale costurilor de conformare. Fără o continuare practică la nivel național, reformele legislative riscă să rămână îmbunătățiri procedurale pe hârtie, cu un impact limitat asupra punerii efective în aplicare.

3. **Aplicarea mai consecventă a proporționalității, în special pentru IMM-uri:** Comisia ar trebui să continue identificarea domeniilor în care costurile de conformare sunt disproporționat de mari în raport cu beneficiile de mediu, acordând o atenție deosebită firmelor mai mici și operatorilor transfrontalieri. O mai bună adaptare a obligațiilor poate reduce sarcinile inutile fără a slăbi protecțiile de fond. Această abordare ar spori echitatea reglementării și ar reduce riscul ca cerințele excesiv de complexe să descurajeze conformarea sau să denatureze concurența.
4. **Integrarea unei revizuii continue în întregul acquis de mediu:** Pachetul omnibus ar trebui să marcheze începutul unui proces continuu de îmbunătățire a reglementării. Comisia ar trebui să evalueze periodic dacă legislația de mediu a UE rămâne coerentă, proporțională și gestionabilă din punct de vedere administrativ și să revizuiască obligațiile care se suprapun sau sunt nejustificate de complexe și care împiedică punerea în aplicare efectivă. Un proces sistematic de revizuire asigură faptul că simplificarea nu este un efort singular, ci parte a unui ciclu de perfecționare legislativă.
5. **Consolidarea integrării datelor și a sistemelor de raportare digitală:** Simplificarea eficace depinde de date fiabile, interoperabile și accesibile. Comisia ar trebui să investească în platforme digitale armonizate, care să consolideze raportarea în temeiul diferitelor directive (de exemplu, privind emisiile, substanțele chimice și deșeurile), și să asigure alinierea cu inițiative precum INSPIRE. O mai bună integrare a datelor reduce raportarea redundantă, sporește transparența și facilitează o aplicare a normelor bazată pe dovezi, în beneficiul atât al autorităților de reglementare, cât și al entităților reglementate, reducând totodată costurile administrative.
6. **Promovarea implicării părților interesate și a consolidării capacităților:** Simplificarea ar trebui însoțită de o implicare structurată a industriei, a IMM-urilor, a ONG-urilor și a autorităților statelor membre. Furnizarea de îndrumări, de formare și de instrumente de bune practici le poate ajuta pe părțile interesate să interpreteze și să aplice reformele în mod consecvent. O consolidare sporită a capacităților poate contribui, de asemenea, la transformarea simplificării procedurale în îmbunătățiri tangibile pe teren, crescând ratele de conformare, reducând incertitudinea administrativă și stimulând asumarea comună a obiectivelor de mediu.

UE nu are nevoie de mai puțină ambiție de mediu; are nevoie de o legislație de mediu mai ușor de aplicat și de respectat, care să își atingă mai eficace obiectivele. Împreună, cele șase recomandări oferă o foaie de parcurs pentru ca inițiativele de simplificare să echilibreze ambiția, eficacitatea și caracterul practic, îmbunătățind astfel guvernanta și rezultatele punerii în aplicare. Dincolo de îmbunătățirile procedurale, Omnibusul propune o viziune asupra reglementării ca factor facilitator, și nu ca obstacol. Prin clarificarea obligațiilor și reducerea fricțiunilor administrative, poate elibera resurse pentru inovare și pentru investiții pe termen lung în soluții de mediu. Acest lucru le-ar permite firmelor și autorităților să își mute atenția de la navigarea prin birocrație la obținerea unor rezultate măsurabile, care să promoveze obiectivele climatice și de mediu. Dacă este pus în aplicare eficace, pachetul ar putea permite o învățare iterativă, generând lecții pentru reformele viitoare și ajutând sistemul de reglementare să se adapteze la evoluțiile științifice, la așteptările societății și la noile provocări de mediu. În sfârșit, prin întruchiparea acestor calități, Omnibusul ar putea constitui un model de guvernanta care pune în valoare puterea normativă a UE.⁵

Notă metodologică

Rezultatele evaluării Observatorului legislativ al UE sunt prezentate atât ca medie simplă, cât și ca medie ponderată, pentru a (a) calibra diferențele de percepție și prejudecățile experților pe scala reglementare-dereglementare, (b) ține seama de încrederea experților în domeniul lor de expertiză și (c) ține seama de măsura în care evaluarea se bazează pe cunoștințele expertului despre sectorul respectiv.

Acest proces a implicat trei etape principale:

1. Armonizarea percepțiilor și reducerea prejudecăților: experților li s-a cerut să evalueze 40 de scenarii ipotetice (vignete) în fiecare domeniu de politică publică (King et al. 2004; Pemstein et al. 2020),

⁵ Puterea normativă este definită ca „capacitatea de a modela sau de a schimba ceea ce trece drept normal în relațiile internaționale [...]” (Manners 2001).

stabilind dacă politica respectivă se îndreaptă către mai multă reglementare (antiliberală) sau către mai multă dereglementare (proliberală). Pentru a asigura comparabilitatea între respondenți, am utilizat o scală standardizată de la 0 la 10, în care:

- 0 = reglementare completă (poziție antiliberală)
- 5 = nicio schimbare / status quo
- 10 = dereglementare completă (poziție proliberală)

Pentru a îmbunătăți acuratețea interpretării, au fost concepute vignete separate pentru opt domenii distincte de politică publică, în care liberalizarea poate lua forme diferite:

1. Platforme digitale
2. Mediu și emisii
3. Politica comercială
4. Politica comună în domeniul pescuitului
5. Politica comercială comună
6. Politica agricolă
7. Piețele energiei
8. Protecția consumatorilor

Fiecare set de vignete a conținut cinci scenarii de politică publică imaginare, de la cele puternic reglementatoare la cele puternic liberalizatoare.⁶ Acestea au servit drept repere, permițând standardizarea evaluărilor experților între domenii și în cadrul fiecărui domeniu.

2. Evaluarea experților: experții au evaluat reglementările UE folosind aceeași scală.
3. Nivelul de încredere al experților: pentru fiecare reglementare, experții și-au raportat nivelul de încredere în expertiza lor pe subiectul respectiv și măsura în care evaluarea lor s-a bazat pe această expertiză (ambele pe scala de la 0 la 10).

Scorul mediu ponderat final se calculează după cum urmează.

Procedura de recalibrare

Fie X_i evaluarea brută acordată de expertul i setului de vignete și fie Y evaluarea „adevărată”, prestabilită, a vignetelor. Pentru fiecare expert am estimat un model simplu de regresie liniară:

$$Y = a_i + b_i \cdot X_i$$

Coeficienții rezultați, a_i (interceptul) și b_i (panta), surprind modul idiosincratic în care expertul folosește scala de răspuns.

Ulterior, toate evaluările reale ale directivei furnizate de expertul i au fost ajustate astfel:

$$Y_{ij} = a_i + b_i \cdot X_{ij}$$

unde Y_{ij} este scorul de liberalizare standardizat atribuit de expertul i directivei j , iar X_{ij} este scorul brut inițial acordat acelei directive.

Ponderarea în funcție de încredere și expertiză

Pentru a integra autoevaluările experților privind nivelul lor de încredere, am aplicat evaluării fiecărui expert o ajustare calibrată, ponderată în funcție de încredere, astfel încât evaluările să nu fie distorsionate excesiv.

Metodele tradiționale de ponderare liniară tind să penalizeze disproporționat scorurile cu încredere moderată, reducând semnificativ media evaluărilor. Am folosit această metodă de ponderare pentru a păstra semnalul de bază al evaluării, în special în cazul evaluărilor cu încredere moderată, recompensând în același timp încrederea mai mare și reducând, într-un mod controlat și proporțional, ponderea răspunsurilor nesigure.

Definim scorul de bază furnizat de expertul i ca:

$$S_i = \text{Intercept}_i + \text{Pantă}_i \cdot \text{Expertiză}_i$$

⁶ Deși atribuirea scorurilor ideale este în mod necesar, într-o anumită măsură, subiectivă, ne propunem să rămânem în limitele consensului larg din domeniul politicilor publice, pentru a asigura o acceptabilitate largă și claritate analitică. Evaluările care se abat substanțial de la interpretările uzuale sunt revizuite și ajustate în consecință, pe baza feedbackului experților.

unde interceptul și panta sunt derivate din rezultatele vignetelor fiecărui participant, pentru a armoniza utilizarea scalei reglementare-dereglementare, iar expertiza este cunoașterea domeniului, autoevaluată pe o scală de la 0 la 10. Scorul ajustat (final) se calculează apoi astfel:

$$\hat{S}_i = S_i \cdot \left(1 + \alpha \cdot \frac{C_i - \bar{C}}{C_{max}} \right)$$

unde $C_i = C_i^{\text{politică}} + C_i^{\text{conținut}}$ este suma celor două evaluări ale încrederii expertului (fiecare pe o scală de la 0 la 10), $\bar{C} = 10$ este punctul neutru al scorului total de încredere (folosit ca referință), $C_{max} = 20$ este încrederea combinată maximă posibilă, iar α este un parametru care controlează sensibilitatea ajustării la încredere (de exemplu, $\alpha = 0,25$).

Această ajustare asigură că, dacă $C_i = 10$, atunci $\hat{S}_i = S_i$ (nicio modificare); dacă $C_i > 10$, atunci $\hat{S}_i > S_i$ (ușoară ajustare în sus); iar dacă $C_i < 10$, atunci $\hat{S}_i < S_i$ (ușoară reducere).

Valoarea lui α determină cât de mult modifică încrederea scorul. În cazul nostru, am stabilit $\alpha = 0,25$, astfel încât un răspuns cu încredere deplină ($C_i = 20$) este majorat cu 12,5%, iar unul cu încredere minimă ($C_i = 0$) este redus cu 12,5%. Se creează astfel o marjă de influență limitată, care evită extremele și păstrează diferențele relative.

Această metodă se inspiră din metodele de ponderare cu praguri flexibile descrise în literatura de specialitate privind evaluarea de către experți (de exemplu, Belton și Stewart 2002; Cooke 1991) și urmărește să respecte expertiza fără a permite ca un număr mic de respondenți foarte încrezători să influențeze disproporționat rezultatele agregate.

Grupul nostru de experți

Grupul de experți al Observatorului legislativ al UE cuprinde 39 de experți, din peste 25% dintre statele membre actuale ale UE. Majoritatea (62%) dețin un doctorat în domeniul lor de expertiză. Cei mai mulți (66,7%) lucrează ca cercetători sau consilieri de politici publice în think tank-uri, instituții guvernamentale sau organizații neguvernamentale, în timp ce unul din cinci (20,8%) ocupă poziții academice titulare sau în curs de titularizare, ca lectori, conferențieri sau profesori; restul experților (12,5%) sunt cercetători în instituții academice (inclusiv doctoranzi și cercetători postdoctorali). Două treimi dintre membrii grupului (66%) au peste opt ani de experiență profesională.

Referințe

Comisia Europeană. (2025a). Simplifying for sustainable competitiveness (COM(2025) 980 final). Disponibil la: https://environment.ec.europa.eu/document/download/502b572e-4ac3-47a8-95a7-ce619ec3e0ba_en?filename=COM_2025_980_1_EN_ACT_part1_v8.pdf.

Comisia Europeană. (2025b). A competitiveness compass for the EU. Disponibil la: https://commission.europa.eu/document/download/10017eb1-4722-4333-add2-e0ed18105a34_en?filename=Communication_1.pdf.

Manners, I. (2001). „Normative power Europe: The international role of the EU”, The European Union between International and World Society, European Community Studies Association Biennial Conference. Madison, Wisconsin, SUA. Disponibil la: https://aei.pitt.edu/7263/1/002188_1.PDF.